

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Samarbejdspolitikken og Kaj munk

Dosenrode, Søren

Published in:
Munkiana

Publication date:
2019

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Dosenrode, S. (2019). Samarbejdspolitikken og Kaj munk. *Munkiana*, (64).

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Digtsamlinger

- 1934 Os bærer den himmelske glæde
- 1939 Tempelvers
- 1940 Navigare Necesse
- 1941 Sværg det, Dreng
- 1943 Den skæbne ej til os. Samlingens mest kendte digt er "Den blå anemone"

Samarbejdspolitikken og Kaj Munk

Af Søren Dosenrode

Hvad var samarbejdspolitik, og hvordan så Munk på den? Samarbejdspolitikken var den periode, fra regeringsomdannelsen den 8. juli 1940 til den 29. august 1943, hvor den danske regering og rigsdag (folketing

og landting - det blev afskaffet med Grundloven af 1953) fortsat styrede og lovgav. Efter folkestrejken i august 1943 trådte regeringen tilbage, og styret blev overladt til departementscheferne, der fortsatte samarbejdet på et lavere niveau. Den egentlige samarbejdspolitik

Statsminister Erik Scavenius og rigsbefuldmægtiget dr. Werner Best.

Vi må slå fast, at Kaj Munk i sit alt for korte liv opnåede at omgås eliten af dansk åndsliv. Fra de gejstliges rækker over den skrevne presses til teatrets mangfoldige led af udøvere for hele kunstens udbredelse. Men over dem alle stråler - de kæreste af mine landsmænd, børnene.

dette blev regeringens politik, både under Stauning, Buhl og Scavenius. Et af flere tiltag var presseens censur, der også ramte Kaj Munk.

Et æreløst samarbejde

Kaj Munk var imod samarbejdspolitikken, som han betragtede som æreløs, og han forsøgte at opildne danskerne til modstand mod samarbejdspolitikken og besættelserne ved at skrive og tale imod politikken. Blandt andet skrev Munk i 1941 digtet 'Vort danske Kald', hvor hver af de tre strofer indledes med 'Nu kræver Danmark af os, vi er stærke'. Der er tale om et digt, hvor der opfordres til modstand, til forsvar for Danmark. Munk

skrev og oplæste modstandsstykket 'Niels Ebbesen', der fortæller om en dansk ridder væbnede modstand mod de holstenske grever i middelalderen - for tilhørerne var der åbenlyse paralleller til danskerne under besættelsen. Da det i 1943 blev forbudt de danske præster at nævne kirkekampen i Norge (den norske kirke trådte åbent op imod den tyske besættelsesmagt og de norske nazister), skrev Kaj Munk et harmdirrende brev til kirkeminister Valdemar Holbøl og til stats- og udenrigsminister Erik Scavenius, hvor han protesterede imod forbuddet. "Der er i dag til mig nået et cirkulære angående de danske

præsters stilling til de norske forhold. Jeg skal herved tillade mig allerærbødigst at meddele det høje ministerium, at jeg agter ikke blot ikke at adlyde det, men handle stik imod det."

Kaj Munk var tydeligt imod samarbejdspolitikken og for væbnet modstand.

- 1911 Elev i Mariibo Realskole.
- 1914 Realeksamen og derefter gymnasieelev i Nykøbing Falsters Chathedralskole.
- 1917 Studentereksamen og derefter stud. theol. ved Københavns Universitet.
- 1924 Bor bl.a. hos Anna Pedersen i Larslejrstræde og fra foråret 1921 på Regensen. Cand.theol. Sognepræst i Vedersø.

MUNKIANA NR 64
2019